

Stichting 'Vida Nueva'

Chinchilla Opvang- en Informatie Centrum

Schoolkade 93-94 - 9581 HE Musselkanaal

Telefoon: 0599 - 65 38 87 – Fax: 0599 - 65 39 72

E-mail: info@vida-nueva.nl - Website: www.vida-nueva.nl

DEGOES

Een beknopte visie op aanschaf en verzorging.....

Signalement en enkele feiten

Wetenschappelijke naam:	Octodon degus
Familie:	Octodontia (schijnratten)
Oorsprong:	Chili, van de westkust tot het Andesgebergte
Levensverwachting:	5-8 jaar
Gewicht:	170 - 300 gram
Lengte:	18 - 25cm
Kleur:	bruinachtig met zwarte haarpunten
Staart:	geschubd met een soort penseeltje aan het uiteinde
Aantal vingertjes:	4 (de duim ontbreekt) met scherpe nageltjes
Lichaamstemperatuur:	38 - 39 graden
Geslachtsrijp:	ca. 1.5 - 2 maanden (vrouwtje) en 2 -3 maanden (mannetje)
Draagtijd:	90 dagen
Nestgrootte:	4 - 8 jongen, volledig behaard met oogjes open (zogenaamde nestvlieders)
Speenleeftijd:	21 dagen
Aanbevolen omgevingstemperatuur:	20-21 graden C.
Bioritme:	degoes zijn zowel dag- als nachtactief. Tussendoor doen zij hazenslaapjes.

Voor de aanschaf

Zoals eigenlijk bij alle dieren geldt: bezint eer ge begint: een degoe is geen wegwerpartikel, maar een levend wezen dat met liefde en respect dient te worden behandeld. Een degoe kan wel 8 jaar oud worden.

Het is goed van te voren te bedenken of u wel voor zo lange tijd 'gebonden' wilt zijn en de dagelijkse zorg voor het dier op u wilt nemen. Daarnaast zijn er met de aanschaf en verzorging van degoes de nodige kosten gemoeid.

Zo dient u niet alleen rekening te houden met de aankoop van een ruime kooi of materiaal voor een zelf te maken degoeverblijf, maar ook met zaken als voeding, badzand eventuele castratie of - in geval van ziekte - een bezoekje aan de dierenarts.

Schaf overigens nooit degoes aan puur voor de kinderen. U moet het zelf ook leuk vinden, want als de kinderen er op uitgekeken raken, bent u uiteindelijk wel verantwoordelijk voor het welzijn van de diertjes.

Breng kinderen verantwoordelijkheidsgevoel bij. Uw kinderen willen degoes: dan zullen zij er **onder alle omstandigheden** goed voor moeten zorgen. Ook als zij een keertje geen zin hebben.

U mag echter de verantwoording voor de verzorging niet **volledig** bij uw kinderen leggen.

M.a.w. u bent **eind**verantwoordelijke en dient er iedere dag op toe te zien dat uw kids zich aan de gemaakte afspraken houden. Controleer dus iedere ochtend en avond of de degoes over schoon water, vers hooi (foto), voer en een schoon badzand beschikken en of de kooi nog proper is. Dieren mogen nooit de dupe worden van de nalatigheid van kinderen.

Aanschaf

Stichting Vida Nueva staat op het standpunt dat eigenlijk iedereen - d.w.z. als hij of zij echt hart voor dieren heeft - er voor zou moeten kiezen om één (in geval van koppeling) of meer degoes uit de opvang te halen. De meeste opvangen zitten bijna het hele jaar door overvol.

Juist deze gevonden, mishandelde of afgedankte dieren verdienen een warm tehuis: een plekje waar zij tot hun levenseinde welkom blijven en met respect worden behandeld.

Ook van oudere degoes, oftewel degoes met een verleden, kunt u met liefde en geduld, het vertrouwen winnen (foto). De relatie die u dan uiteindelijk opbouwt, is doorgaans een heel bijzondere.

Misschien bent u toch wel huiverig om te kiezen voor wat oudere degoes en wilt u om die reden liever enkele jonge exemplaren. In dat geval adviseren wij u contact op te nemen met een ervaren persoon die incidenteel een nestje heeft. Adressen zijn vrijwel zeker te vinden op de "degoepagina.nl".

Indien u zou besluiten de degoes in een dierenwinkel te kopen, loopt u een reële kans een drachtig exemplaar mee naar huis te nemen. In de meeste zaken zitten mannetjes en vrouwtjes namelijk door elkaar heen. Slechts weinig winkeliers zijn bedreven in het hanteren en fixeren van de beweeglijke diertjes. Om die reden worden degoes zelden tevoren gesekt.

Daarnaast kent menige winkelier ook nauwelijks het verschil tussen een mannetje en een vrouwtje. Beide geslachten zitten doorgaans, evenals jonge cavia's en konijntjes, gewoon door elkaar.

Een vuistregel is: indien er enige afstand is tussen de anus en de plasbuis, dan heeft u te maken met een degoe van het manlijk geslacht. Zelfs bij een pasgeboren jong is dit heel duidelijk te zien (foto).

Bij een vrouwtje liggen de plasbuis en de anus direct tegen elkaar aan.

Bij een volwassen mannetje kan duidelijk het scrotum worden waargenomen.

Let bij de aanschaf van een degoe o.a. op de navolgende zaken:

- Het diertje dient levendig en alert te zijn. Een degoe die in elkaar gedoken zit, mag er heel aandoenlijk uitzien, maar zit waarschijnlijk niet lekker in zijn vel. Mogelijk is het diertje ziek.
- Sommige degoes houden hun kopje wat scheef. Meestal is hier sprake van een (verwaarloosde) iddenoorontsteking of een (erfelijke) neurologische stoornis.
Als er geen ontstekingssporen kunnen worden aangetroffen, betreft het een chronische situatie, die in de medische wetenschap als torticollis wordt aangeduid.
- Let op de motoriek van de degoe. M.a.w. hoe zijn de bewegingen. Is er een goede coördinatie?
- Het buikje moet 'gevuuld' aanvoelen, maar mag niet opgeblazen of gespannen zijn.
Een opgeblazen buikje kan op gasvorming duiden. Ook zou er sprake kunnen zijn van verstopping in de darmen.
In het geval u een vrouwelijk exemplaar in handen heeft, zou zij nog drachtig kunnen zijn.
- Golvende bewegingen door het lichaam wijzen doorgaans op kramp. Meestal zijn dit contracties door darmstoornissen.
Bij een vrouwelijke degoe dient u bedacht te zijn op weeënactiviteit. Er kan sprake zijn van een naderende miskraam of een (vroeg)geboorte.

- De ogen van een degoe dienen helder en glanzend zwart te zijn (foto), zonder waterige of witte uitvloeijing.
Er mogen geen korstjes rond het ooglid zitten.
Grijzige ogen duiden op glaucoom (staar).
- De oortjes moeten schoon zijn.
Wees bedacht op schimmel (extern) en oormijt (intern).
Schimmel is te herkennen aan kale, schilferige plekken.
Het diertje krabt zich onophoudelijk. Soms tot bloedens toe.

Oormijt is te herkennen aan een bruine tot zwartachtige substantie in de gehoorgang met een uiterst onwelriekende geur.

- Het neusje behoort schoon te zijn. Kleine druppeltjes rond de neusgaten duiden op een infectie van de voorste luchtwegen (niet zelden veroorzaakt door de Pasteurella-bacterie).
- De snijtanden dienen geel tot geel-oranje van kleur te zijn en netjes op elkaar te staan.
Pas op voor overbeet, niet goed op elkaar sluitende kaakhelften (malocclusie) en doorgroeiende of rondgroeiende snijtanden (olifantstanden).
- Kale plekken in de vacht of rond de neus (foto) kunnen wijzen op schimmel (Trichofytie of Microsporum).
Meestal worden kleine schilfertjes waargenomen en is de huid wat roodachtig. Indien hiervan geen sprake is en de vacht is alleen maar rul, dan kunt u gevoeglijk aannemen dat de degoe in geen tijden een zandbad heeft gehad.
- Verdikkingen in de huid kunnen duiden op de aanwezigheid van abscessen en tumoren.
U doet er goed aan deze bultjes even door een ervaren dierenarts te laten bekijken.
- Controleer of de voorpootjes goed droog zijn. Natte - soms stinkende - voorpootjes kunnen duiden op een gebitsprobleem. De degoe kwijlt en veegt de nattigheid weg met zijn handje.

- Let ook op de voetzolen. Vieze voetzolen duiden op een slechte hygiëne. Een slechte hygiëne (vieze bodembedekking, vieze voerbakjes, groene waterflesjes, etc.) vormt de bakermat van diverse bacteriële infecties.
- De geslachtstreek behoort schoon te zijn. Indien het gebied rond de plasbuis geel/bruin is, kan dit o.a. duiden op een urineweginfectie of op een slechte hygiëne. Geklonte ontlasting wijst doorgaans op een verstoorde darmflora. (diarree).
- Een rode, weke uitstulping onder de staart van de degoe? Het diertje heeft vrijwel zeker een darm- of rectumprolaps. Te weinig hooi, te veel voer en vooral te veel stress, kunnen leiden tot verstopping. Als de normale obstipatie overgaat in een obstructie, kan het diertje zodanig gaan persen dat het rectum naar buiten wordt geperst. Een pijnlijke aangelegenheid!
- Oranje-rode plekken in het bodemstrooisel? Waarschijnlijk is er sprake van een blaasontsteking of van blaasstenen!

Gedrag

Een degoe is een zeer sociaal en speels diertje. Om die reden is **het solitair houden** van een degoe **geen** optie. Ook niet wanneer het diertje voldoende aandacht krijgt.

Degoes horen met elkaar 'degoe-dingen' te doen, zoals lekker tegen elkaar aan zitten (foto), met elkaar spelen of zomaar samen rennen of verstoppertje spelen.

Kort door de bocht: u kunt beter **geen** degoe aanschaffen dan één degoe.

Indien u toch besluit slechts één degoe aan te schaffen of te houden, plaats het diertje dan niet in een bijkeuken, schuurtje of slaapkamer, maar zet hem lekker in de woonkamer, zodat hij nog wat 'aanspraak' heeft. Buiten de woonkamer zal het diertje snel worden 'vergeten'. De degoe zal, door te weinig prikkels van buitenaf, geleidelijk aan afgestompt raken en zich heel ellendig voelen.

De beste degoecombinatie is nog altijd een koppeltje. De chemie tussen een mannetje en een vrouwtje is in de regel namelijk beter dan tussen dieren van hetzelfde geslacht. Het mannetje dient uiteraard te zijn gecastreerd of - als u een gezinnetje wilt (o.i. de meest ideale situatie) - te worden gecastreerd. De kosten hiervan bedragen ca. € 50,-, incl. BTW.

Deze ingreep kan al plaats vinden op een leeftijd van circa 11-14 weken. Uiteraard dienen ook eventuele zoons onder de nakomelingen (foto) tijdig te worden gecastreerd.

Consulteer wel een dierenarts met ervaring en bij voorkeur een praktijk waar met isofluraan (gasnarcose) wordt gewerkt. Adressen zijn op het internet te vinden en anders op te vragen bij o.a. Stichting Vida Nueva.

Na de castratie kan het mannetje nog een poosje vruchtbaar zijn. Zet hem dus nog even apart en plaats zijn (aanstaande) vrouwtje in een kooi ernaast, zodat zij al een beetje aan elkaars aanwezigheid kunnen wennen, c.q. contact kunnen onderhouden.

In de regel kunt u na een dag of veertien proberen om de (nieuwe) diertjes voorzichtig bij elkaar te zetten. Het is niet ongebruikelijk dat degoes bij een eerste kennismaking op elkaar gaan rijden. Als het mannetje op het vrouwtje klimt heeft dit meestal een seksuele betekenis.

Wanneer het vrouwtje op het mannetje klimt of op een ander vrouwtje, is er sprake van dominantiegedrag. Zolang de onderdanige partij zich schikt in zijn of haar rol is er weinig aan de hand.

Anders wordt het wanneer beide dieren de baas willen zijn. Een vechtpartij is dan bijna onvermijdelijk. U kunt dit even aanzien, maar als het rollenpatroon niet binnen enkele uren wordt vastgesteld, dan zult u moeten accepteren dat de match niet is geslaagd.

Eigenlijk is het 't beste om uw degoe te laten koppelen door iemand die veel verstand heeft van deze diertjes en die de karakters van de diverse degoes goed kent.

Degoes en andere knaagdieren

In sommige dierenwinkels en ook wel bij particulieren worden degoes samen gehuisvest met andere knaagdieren, zoals chinchilla's, gerbils, hamsters of muizen.

Dit is echter **geen** optie. Degoes en andere knaagdieren spreken niet elkaars taal en hebben in een aantal gevallen een geheel ander bioritme.

Ook het voedsel verschilt nogal van samenstelling.

Vroeg of laat zal een match met andere knaagdieren leiden tot wederzijdse irritatie en ziekte.

Huisvesting

Degoes zijn bijzonder actief en hebben dus veel ruimte nodig. 'Vida Nueva' hanteert als minimale hokmaat voor twee degoes (breedte x diepte x hoogte) 68 x 43 x 69 cm.

De meeste kant en klare kooien voor kleine knagers zijn **niet** geschikt voor degoes.

Degoes hebben vlijmscherpe tandjes en knagen zich in mum van tijd overal doorheen. Kunststof onderbakken zijn voor deze diertjes taboe, om over kooien met een kunststof overkapping maar helemaal niet te spreken!

Deze dieronvriendelijke kooien, die vooral in de zomer te warm en te benauwd zijn, zouden o.i. eigenlijk verboden moeten worden.

De dieren worden hierin niet alleen altijd van boven af benaderd, wat hen een onveilig gevoel geeft, maar het transparante plastic is ook erg onplezierig om doorheen te kijken. De buitenwereld wordt hierdoor compleet vertekend.

De meeste geschikte kooien voor degoes zijn geheel metalen kooien (o.a. van Terrenziani). Deze hebben een witmetalen onderbak en een korf van stevig nertsengaas (foto).

Op de bodem bevindt zich een fijn gazen rooster. De kooi kan hierdoor makkelijk worden schoongemaakt en u loopt niet het risico dat de degoes ontsnappen.

Tot de standaarduitrusting behoren enkele gazen plateau's en twee trappetjes. In tegenstelling tot bij chinchilla's, zijn deze in het geval van degoes niet dieronvriendelijk voor de voetzooltjes.

Voor een enkel koppeltje is de middenmaat van dit type kooi een minimale maat. Heeft u meerdere degoes, dan adviseren wij een groter type kooi. De afmetingen hiervan zijn (breedte x diepte x hoogte) 93 x 48 x 80 cm.

Ook bestaan er nog kooien met drie etages. Deze zijn eveneens geschikt voor degoes.

Sommige mensen gebruiken een oude glazen aquariumbak of een terrarium. 'Vida Nueva' vindt deze minder geschikt. Glazen bakken zijn relatief benauwd. De ammoniakgeur van de urine (degoes plassen opvallend veel) vindt onvoldoende uitweg. Dit kan tot irritatie leiden van de ogen en de toch al gevoelige luchtwegen.

Bovendien vreten de diertjes de kit aan waarmee de glaskanten aan elkaar zijn bevestigd. Dit is niet alleen slecht voor de gezondheid van de degoe, maar het kan er ook toe leiden dat de bak, voor u er erg in heeft, als een kaartenhuis uit elkaar valt.

Een houten kooi, bijvoorbeeld van gemelamineerd spaanplaat, is evenmin aan te bevelen. Ook al zou u alle vitale delen afzetten met metalen hoekprofiel, een degoe hoeft maar één schroefgaatje te ontdekken en hij verbouwt dit eigenhandig in een mum van tijd tot een royale vluchtopening.

Inrichting van de kooi

Als bodembedekking voor een degoeverblijf adviseren wij houtvezel of beukensnippers. In beide gevallen geldt dat u het beste kunt kiezen voor de fijne uitvoering van deze producten. Houtvezel heeft als voordeel dat het goed absorbeert, beukensnippers nemen iets minder goed op, maar veroorzaken minder stof. Degoes hebben tamelijk gevoelige luchtwegen en sommige diertjes zijn gevoelig voor het stof van houtvezel.

U doet er goed aan beide producten een keertje uit te proberen.

De kooi dient regelmatig (tenminste één keer per week) volledig te worden schoongemaakt. Hoe vaak precies, hangt o.a. af van de grootte van de kooi en het aantal degoes dat u erin huisvest.

Omdat degoes doorgroeiende snijtanden hebben, is de aanwezigheid van voldoende knaagmateriaal uitermate belangrijk. Een knaagsteen (geen witte uit de dierenwinkel - deze is vaak te zacht - maar een stevig stuk gasbeton van de bouwmarkt) is een vereiste (foto).

Ook verse wilgentakjes, dikke boomtakken en -stronken om aan te knagen (èn om overheen te lopen), zijn in dit verband een vereiste.

Duur, maar uitermate duurzaam en decoratief, is wortelhout of kienhout. U kunt dit kopen bij de aquariumafdeling van de meeste dierspeciaalzaken. Daarnaast kunt u het verblijf inrichten met diverse soorten grote stenen.

Verder hebben degoes, evenals chinchilla's, een zandbad nodig. Dit stofbad wordt niet alleen genomen om de vacht los en vrij van vet te houden, maar ook om stress af te reageren. Het enige zand dat als badzand in aanmerking komt, is chinchillazand. Laat u vooral niet overhalen om (het goedkopere) voliërezand aan te schaffen. Dit is te scherp en beschadigt de vacht.

Een glazen of aardewerk ovenschaal is geschikt om het zand in te doen.

Omdat degoes de neiging hebben om in hun zandbad te urineren en zich te ontlasten, dient het badzand iedere dag te worden gezeefd.

Afhankelijk van de hygiëne van de diertjes, dient u het zand 1-2 keer in de week totaal te vervangen.

Evenals chinchilla's, hebben degoes behoefte aan een of meer slaaphuisjes.

U kunt hiervoor het beste een kleine aardewerk kruik gebruiken of een bloempot, waarin u een gat heeft gemaakt.

Ook ouderwetse aardewerk afvoerpijpjes uit het veen (foto) worden zeer op prijs gesteld.

Als speelgoed en ter afleiding, kunt u lege wc-rolletjes, open dennenappels, een kartonnen doosje of een dik stuk touw in het verblijf leggen. Vooral w.c. rolletjes gevuld met hooi vallen - zowel letterlijk als figuurlijk - bijzonder in de smaak.

Kunststof attributen zijn ten allen tijden taboe.

Dit geldt ook voor de zogenaamde driehoekige w.c.'s voor kleine knagers die u in hun plashoek kunt zetten. De diertjes gaan er geheid aan knagen.

Het gevaar schuilt hem hierin, dat het fijne slijpsel dat bij het knagen wordt geproduceerd niet geheel en al in het bodemstrooisel belandt. Het diertje krijgt bijna altijd een gedeelte binnen.

Dit kan grote schade aanrichten aan de slokdarm, de maag en het darmstelsel.

Hierover lopen de standpunten (net als bij chinchilla's) uiteen. Stichting 'Vida Nueva' is van mening dat droog, geurig en stengelig hooi (foto) het belangrijkste bestanddeel vormt voor een verantwoord degoemenu.

Om die reden krijgen de in onze opvang aanwezige degoes altijd vroeg in de ochtend hooi. De diertjes worden dan min of meer gedwongen ervan te eten.

Pas tegen het middaguur worden de pellets verstrekt.

Wij kiezen uitdrukkelijk voor de pellet en niet voor gemengd degoe- of knaagdierenvoer omdat de (chinchilla)pellet alle voor een degoe essentiële bestanddelen bevat. Het is dus 'compleet' voer. Hierbij is het voor het diertje onmogelijk om selectief te gaan eten.

Dagelijks vers water, bij voorkeur uit een flesje met drinknippel en druppelstop, is evenzeer een vereiste. Het flesje dient wel zodanig te worden opgehangen dat het niet kan worden stukgebeten. Verder wordt zo nu en dan een piepklein stukje wortel, appel, paprika en een (ongezwavelde) krent of rozijn op prijs gesteld.

Ziekten/aandoeningen

Bij een goede en consequente verzorging zult u met een degoe niet zo snel naar een dierenarts hoeven. Het diertje is voor weinig ziekten echt gevoelig.

De meest voorkomende aandoeningen bij degoes zijn:

- infectie van de voorste luchtwegen (te behandelen met Baytril)
- longontsteking (eveneens te behandelen met Baytril)
- diabetes (suikerziekte). Indien nodig te behandelen met insuline.
- diabetes- of ouderdomsglaucoom (staar).
- darmstoornissen
- levercirrose (vervetting). Te herstellen door het consequent aanhouden van een ballastrijk dieet (arm aan suikers en vetten).
- witte tanden (kalkgebrek). Te verhelpen door kalkrijke voeding en een mineralenblok.
- doorgroeiende tanden (regelmatig knippen en voldoende knaagmateriaal aanbieden)
- hartfalen
- shock (o.a. te voorkomen door het vermijden van stress)
- oververhitting (o.a. te voorkomen door de omgevingstemperatuur beneden de 28 graden te houden en de degoes de gehele dag over hun zandbad te laten beschikken)
- Afgebroken staart. De oorzaak is meestal een beklemming of het oppakken bij de staart. Het loslaten van de staart is een natuurlijk overlevingsmechanisme. De staart groeit niet meer aan.

Op zoek naar (een) degoe(s)?

Heeft u zich voldoende geïnformeerd over dit leuke huisdiertje en bent u op zoek naar een harmonieus koppeltje voor in uw knaagbestendige, lege hok? Of zoekt u een leuk maatje voor uw eenzame degoe?

Kijkt u dan vooral eens rond in een opvang!

Alleen al in het Chinchilla Opvang- en Informatiecentrum van Stichting 'Vida Nueva' te Musselkanaal wachten ruim 15 degoes op een lief en toegewijd baasje: en dat terwijl in onze stichtingsakte staat vermeld dat wij ons uitsluitend bezighouden met de opvang, verzorging en eventuele herplaatsing van chinchilla's !

Met vriendelijke groet,

Ellen Mulder,
voorzitter Stichting 'Vida Nueva'